

Gemeente Land van Cuijk
**Op weg naar
bestaanszekerheid**

Beleidsplan 2023-2026

Voorwoord

Steeds meer mensen komen in de financiële problemen. Bestaanszekerheid betreft enerzijds de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen, maar anderzijds ook de zekerheid om betaalbaar te wonen en de toegang tot betaalbare zorg. Met een beleidsplan bestaanszekerheid wil de gemeente Land van Cuijk een vangnet bieden voor alle inwoners met een laag inkomen.

Het grootste deel van de voorbereidingstijd van dit beleidsplan vond plaats in 2022. Een jaar dat heel anders begon dan het eindigde. Corona verdween, maar vrijwel meteen begon de oorlog in Oekraïne. Deze oorlog werd direct gevolgd door een wereldwijde energiecrisis en enorme inflatie. Al vóór corona was er sprake van een economische tweedeling: in de wereld, maar ook in Nederland. Onder andere het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) publiceert er al enige jaren over: er is een groeiende groep mensen die financieel niet mee kan komen. Een 19e-eeuws fenomeen steekt opnieuw de kop op: de rijken worden rijker en de armen worden armer. De middenklasse verdwijnt en we spreken tegenwoordig over “werkende armen”.

In deze ontwikkelingen zijn er steeds meer kinderen die opgroeien in armoede. Hierdoor kunnen zij in veel gevallen niet mee doen aan activiteiten die geld kosten. En vaak zijn dit juist activiteiten die zo belangrijk zijn voor hun maatschappelijke en sociale ontwikkeling, zoals sportclubs of culturele activiteiten. Op deze manier maken kinderen vaak een valse start, waar zij later in hun leven nog de gevolgen van kunnen blijven dragen.

In (landelijke) beleidsdiscussies over financiële problematiek spelen thema's als de eigen keuzes en verantwoordelijkheid van mensen een belangrijke rol. Ook de reikwijdte van de publieke zorg voor economisch kwetsbare mensen is regelmatig onderwerp van discussie. Om tot een positieve vorm van beleid omtrent armoede en schulden te komen, is de term bestaanszekerheid tot wasdom gekomen. Graag nemen we bestaanszekerheid in het Land van Cuijk als uitgangspunt. Het benadrukt twee belangrijke pijlers in het leven: kunnen en mogen bestaan en daarover zekerheid hebben. Met het beleidsplan bestaanszekerheid hopen we, in de lijn van de ambities uit het raadsprogramma, antwoord te geven op een aantal van de maatschappelijke vragen van dit moment. Bij alle voorstellen streven we heel duidelijk onze missie na: onze inwoners zijn economisch zelfstandig.

Joost Hendriks

Wethouder Armoedebestrijding en schuldpreventie

Inhoud

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader beleidsplan	6
3. Huidige situatie	8
4. Visie en Doel.....	13
5. Het 3-fasenmodel.....	16
6. Communicatie	27
7. Evaluatie en Monitoring	29
8. Begroting.....	30

Inleiding

De problematiek rondom armoede en schulden is actueler dan ooit. Als gevolg van de oorlog in Oekraïne heeft Nederland te maken met extreme inflatie en een energiecrisis. Het gevolg is dat steeds meer mensen moeite hebben om rond te komen en risico lopen op (problematische) schulden.

Daarnaast kampen we nog met de naweeën van het coronavirus. De maatregelen die afgelopen jaren zijn ingesteld om bedrijven en mensen (financieel) op de been te houden, lopen een voor een af. Dit leidt in sommige gevallen tot nieuwe problemen of uitgesteld faillissement nu eerder ontstane schulden toch afgelost moeten worden.

De arbeidsmarkt was het afgelopen jaar erg krap. Er zijn meer vacatures dan beschikbare werknemers en de verwachting is dat dit in 2023 zo zal blijven. De vraag is welk effect hoge inflatie heeft op de economie en de vraag naar personeel. Vooral nog lijkt het erop dat het tekort aan werknemers voorlopig blijft bestaan. Ondanks de stijging van Cao-lonen met gemiddeld 3,2%¹ – de hoogste stijging in jaren – daalt de koopkracht alsnog, vanwege de nog sneller stijgende inflatie. De hoge inflatie heeft een grote invloed op bestaanszekerheid van inwoners, zeker voor diegenen die rond het bijstandsniveau moeten rondkomen. Maar ook steeds meer inwoners met een middeninkomen hebben moeite om hun rekeningen te betalen. Het Rijk heeft per 1 januari 2023 diverse maatregelen genomen om de koopkrachtdaling te dempen, waaronder de verhoging van het wettelijk minimumloon, het prijsplafond voor energie en verhoging van huur- en zorgtoeslag. De verwachting is dat hiermee voor de meeste inwoners de koopkracht weer zal toenemen ten opzichte van 2022.²

Economische tweedeling

In Nederland is een sociaal-economische tweedeling zichtbaar, bestaande uit enerzijds de relatief goed gevestigde bovenlaag tegenover een groeiende groep³ in de maatschappij die onzekerheid op sociaal, economisch, cultureel en politiek vlak ondervindt. In 2020 was ruim een kwart (28%) van de Nederlandse bevolking te scharen onder die tweede groep. Zij lopen een verhoogd risico op armoede, schulden en bestaansonzekerheid. Landelijke cijfers over armoede en betalingsproblemen tonen daarnaast aan dat deze groep steeds moeilijker uit hun kwetsbare situatie komt. De daarbovenop komende inflatie en daarmee dalende koopkracht komt bij inwoners met een kleine beurs harder aan dan bij veelverdieners. Dit zorgt voor een verdere verdeeldheid in de samenleving.⁴

Bestaanszekerheid

Op 1 januari 2022 is de nieuwe gemeente Land van Cuijk ingesteld. Land van Cuijk is een fusiegemeente van de voormalige gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en St. Hubert en Sint Anthonis. In het raadsprogramma van de nieuwe gemeente neemt bestaanszekerheid een belangrijke plek in. Bestaanszekerheid is een breed onderwerp. In dit plan staat de aanpak van armoede en schulden centraal, maar daarbij wordt wel gezocht naar integraliteit met andere beleidsvelden. De inzet op bestaanszekerheid moet leiden tot verbetering van de bestaanszekerheid van de inwoners. Waar mogelijk willen we als gemeente armoede voorkomen. Het is goed om te beseffen dat het niet altijd mogelijk is om alle armoede te voorkomen. Armoede is van veel factoren afhankelijk. Niet al die factoren liggen binnen de invloedssfeer van de gemeente. Daarom zetten we ook in op het verzachten van de gevolgen die armoede heeft op inwoners.

Dit beleidsplan vervangt de verschillende beleidskaders met betrekking tot armoede en schulden van de voormalige gemeenten. Het vormt het nieuwe beleidskader voor de gemeente Land van Cuijk.

¹ Grootste cao-loonstijging in veertien jaar, maar inflatie stijgt harder, CBS, 5 januari 2023

² Nibud opgelucht: plafond energieprijz helpt erger voorkomen, Nibud, 20 september 2022

³ Verschil in Nederland 2014-2020, SCP, 2021.

⁴ Coronacrisis splijtzwam voor transitie naar een nieuwe economie, Rabobank, 28 januari 2021.

Totstandkoming beleidskader

De aanzet voor dit beleidskader is gegeven in het raadsprogramma. Daarnaast is onderzoek gedaan naar beleid op dit thema van andere gemeenten en de diverse (landelijke) initiatieven op dit gebied. Ook is input opgehaald bij de betrokken partners binnen het Land van Cuijk, die zijn aangesloten bij het netwerk “Samen Sterker!”. Op 15 december 2022 heeft de raad in een themabijeenkomst extra input kunnen meegeven. De Adviesraad Sociaal Domein is met nadruk gevraagd ook ervaringsdeskundigen te betrekken bij het opstellen van hun advies.

Alle input is verwerkt tot het Beleidsplan bestaanszekerheid, waarin tal van acties zijn opgenomen om de bestaanszekerheid te bevorderen. Dit plan vormt, naast de aanpak op bestaanszekerheid, bovendien het beleidskader voor de uitvoering van schuldhulpverlening.

Leeswijzer

Dit beleidsplan start met het wettelijk kader waarbinnen de uitvoering van de inzet op armoede en schulden plaatsvindt. In de tekst wordt meerdere keren de term ‘beleidsplan’ of ‘plan’ genoemd. Hiermee wordt het Beleidsplan bestaanszekerheid bedoeld.

In hoofdstuk 3 gaan we in op de lokale situatie in Land van Cuijk. Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangssituatie van waaruit we de komende jaren aan de slag gaan. Hoofdstuk 4 beschrijft de visie en doelstellingen van het plan. Deze worden vervolgens vanaf hoofdstuk 5 uitgewerkt in concrete keuzes. Hiervoor hanteren we het 3-fasenmodel, een opbouw van preventie, lichte problematiek en zware problematiek. Waar mogelijk zijn al concrete actiepunten benoemd en weggezet in een planning. Hoofdstuk 6 en 7 beschrijven de overkoepelende inzet op communicatie en monitoring. De begroting van dit plan vind je aan het eind in hoofdstuk 8.

2. Wettelijk kader beleidsplan

2.1. Schuldhulpverlening

Gemeentelijke schuldhulpverlening

In 2010 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) ingevoerd. In de Wgs zijn de verantwoordelijkheid van de gemeente, de richtlijnen en procedures voor schuldhulpverlening opgenomen. De gemeenteraad is verplicht ten minste elke vier jaar een beleidsplan met betrekking tot schuldhulpverlening vast te stellen. De volgende onderwerpen moeten worden beschreven:

- » De gewenste resultaten die de gemeente wil behalen;
- » Welke maatregelen de gemeente neemt om te zorgen voor kwalitatieve uitvoering van schuldhulpverlening;
- » Hoe de samenwerking met schuldeisers wordt vormgegeven;
- » De wacht- en doorlooptijden van schuldhulpverlening;
- » Hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen wordt vormgegeven.

Vroegsignalering van schulden

Vroegsignalering van schulden is sinds 2021 ook een wettelijke taak voor de gemeente op grond van de Wgs. Met vroegsignalering worden in een vroeg stadium inwoners met mogelijke financiële problemen in beeld gebracht door uitwisseling van signalen van betalingsachterstanden met vaste lasten partners.

Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewindzaken

De gemeente heeft een regierol op het gebied van schuldhulpverlening. Om die rol beter uit te kunnen voeren, kan de gemeente drie maanden nadat schuldenbewind is ingesteld de rechter adviseren of een inwoner het beste geholpen kan worden door voortzetting van het bewind of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning. Deze regeling in boek 1 van het Burgerlijk Wetboek bevordert de samenwerking tussen gemeenten, rechtbanken en bewindvoerders en wordt ook wel het adviesrecht genoemd. Ook wordt beschermingsbewind in het kader van problematische schulden enkel nog uitgesproken voor bepaalde tijd.

Vereenvoudiging beslagvrije voet

De beslagvrije voet is het deel van het inkomen waarop de schuldeiser geen beslag kan leggen, zodat mensen altijd een minimumbedrag hebben waarvan zij kunnen leven. Door middel van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet bestaat een betrouwbare rekentool voor de beslagvrije voet, wat zorgt voor een betere bescherming van de schuldenaar.

Stroomlijning keten voor derdenbeslag

Schuldeisers moeten zoals hiervoor besproken een beslagvrije voet hanteren. De Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag zorgt voor een verbreding van het beslagregister en is de volgende stap om het bestaansminimum van mensen met schulden beter te beschermen en ophoging van schulden met onnodige proces- en executiekosten te voorkomen. Voor een goede uitvoering moeten beslagleggende partijen over verschillende gegevens beschikken. Deze wet geeft een wettelijke grondslag voor uitwisseling van gegevens bij samenlopende beslagen en verrekeningen.

(Toekomstige) aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

Het Rijk, gemeenten en andere partijen werken samen bij de aanpak van meervoudige problematiek zodat de inwoners waarbij dit aan de orde is adequaat geholpen kunnen worden. Een terugkerend vraagstuk daarbij is de gegevensuitwisseling tussen partijen in het sociaal domein en andere domeinen. De aanpak van meervoudige problematiek slaagt alleen wanneer betrokken partijen onderling gegevens kunnen uitwisselen. Op dit moment ontbreekt hiervoor een wettelijke grondslag. Het wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) beoogt hierin te voorzien. De wet zal naar verwachting op 1 januari 2024 in werking treden.

Financieel ontzorgen bijstandsgerechtigde statushouders

Bij de invoering van de Wet inburgering in 2022 is een van de taken van de gemeente het financieel ontzorgen van bijstandsgerechtigde statushouders. Deze statushouders worden door de gemeente zes maanden financieel ontzorgd op het gebied van betalingen van huur, gas, water, elektra en de verplichte zorgverzekering. Zo kunnen zij sneller beginnen met het inburgeringstraject, zonder afleiding door eventuele financiële problemen.

2.2. Inkomensondersteuning

Algemene en Bijzondere bijstand

Voor mensen met lage inkomens bestaan er toeslagen en regelingen om hen te helpen om rond te komen. In Nederland is de bijstand het laatste sociaal vangnet. De Participatiewet regelt de bijstand en maakt binnen de bijstand onderscheid tussen algemene bijstand en Bijzondere bijstand.

De algemene bijstand gaat over bijstandsuitkeringen. Algemene bijstand is er als een inwoner niet genoeg geld heeft om in het levensonderhoud te voorzien. Het is een laatste vangnet als iemand bijvoorbeeld niet in aanmerking komt voor een andere uitkering of studiefinanciering. De bijstandsnormen worden landelijk door het Rijk bepaald. Het Rijk stelt twee keer per jaar de hoogte van het sociaal minimuminkomen vast. Het sociaal minimuminkomen is het bedrag dat iemand volgens de overheid minimaal nodig heeft om van te leven. De hoogte van het bedrag hangt af van iemands leeftijd en leefsituatie. De algemene bijstandsnormen zijn gekoppeld aan het sociaal minimuminkomen. De gemeente bepaalt of je recht hebt op een bijstandsuitkering.

De Bijzondere bijstand is een extra vangnet in het sociale stelsel. Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere noodzakelijke kosten die niet via een andere regelingen vergoed worden. De kern van de Bijzondere bijstand is het principe van individueel maatwerk. De gemeente bepaalt de inkomensgrens om aanspraak te maken op een regeling, waaronder de Bijzondere bijstand. Hiermee stuurt de gemeente op de omvang van de doelgroep.

Hoewel de opdracht van het Rijk aan de gemeente is om zoveel mogelijk individueel maatwerk te leveren via de Bijzondere bijstand, heeft de gemeente door de Participatiewet maar beperkt ruimte om armoedebeleid te voeren als generieke inkomensondersteuning. Toch is lokaal minimale zeker van belang voor inwoners.

Overige (inkomens)ondersteunende middelen

Naast de Participatiewet bestaan verschillende toeslagen en regelingen voor mensen met een laag inkomen.

Rijksniveau

Er bestaan diverse landelijke regelingen om te voorkomen dat bepaalde uitgaven niet onevenredig zwaar drukken op het inkomen van huishoudens met een laag inkomen. Voorbeelden hiervan zijn de zorgtoeslag, huurtoeslag en het kindgebonden budget. Ook voorziet de Rijksoverheid in gesubsidieerde rechtsbijstand voor allerlei zaken, bijvoorbeeld huur, echtscheiding, schulden en bijstand.

Lokaal niveau

De gemeente heeft beperkte ruimte binnen de Participatiewet voor inkomensondersteunende maatregelen, maar enkele uitzonderingen zijn expliciet omschreven en daarmee uitgezonderd. Voorbeelden hiervan zijn een collectieve zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen en een individuele inkomensvoet.

Buiten de participatiewet heeft de gemeente nog een aantal andere mogelijkheden voor mensen met een kleine portemonnee. De gemeente heeft bijvoorbeeld de mogelijkheid om gemeentelijke belastingen kwijt te schelden van inwoners met lage inkomens. Ook kan de gemeente maatschappelijke organisaties subsidiëren die zich richten op ondersteuning van (financieel) kwetsbare inwoners of maatschappelijke participatie van kinderen uit gezinnen met weinig geld. Tenslotte wijzen de Sociaal Raadslieden de weg in de gemeente in wetten, regelingen en formulieren en helpen zij inwoners die vastlopen in rekeningen, toeslagen en betaalachterstanden. In het Land van Cuijk zijn de Sociaal Raadslieden van Sociom actief.

3. Huidige situatie

Armoede en schulden in het Land van Cuijk

Op 1 januari 2022 is de nieuwe gemeente Land van Cuijk ontstaan uit een fusie van de vijf kleine gemeenten binnen het land van Cuijk. Tussen de voormalige gemeenten bestonden al verschillende vormen van samenwerking en werd beleid onderling afgestemd. Toch lagen er bij de start van de nieuwe gemeente verschillende beleidsplannen.

2022 is als gevolg van de gemeentelijke fusie een turbulent jaar geweest. Een nieuwe organisatie betekent nieuwe collega's, nieuwe werkwijzen en nieuwe routes. Ook extern levert de nieuwe gemeente onrust op: contactpersonen veranderen, de scope van organisaties wordt breder. Daar kwam bij dat door de energiecrisis, de daling van koopkracht en de landelijke maatregelen de druk op de uitvoering, zowel in onze organisatie als bij partners, flink is toegenomen. Dit heeft gevolgen voor de mogelijkheid tot het inzetten van nieuwe initiatieven. Inmiddels wordt hard gewerkt aan een stabiele uitvoeringsorganisatie.

Een ander gevolg van de fusie is dat de mogelijkheden van de inzet van betrouwbare data beperkt zijn. Nieuwe systemen moeten worden ingericht en gevuld, waarbij beschikbare data niet altijd een-op-een kunnen worden overgenomen. Hierdoor ontbreekt een volledig en goed beeld van de doelgroep en het bereik daarvan. Dit maakt het onderbouwen van keuzes door data lastig.

In 2022 is in eerste instantie vooral gewerkt naar harmonisatie van regelgeving en beleid. Daarnaast heeft, vooruitlopend op dit plan, de gemeenteraad een aantal wensen geuit. Hieronder volgen de lokale uitgangspunten die de basis vormen van dit beleidsplan.

Inkomensgrens op 120%

Het bepalen van de inkomensgrens vraagt om een nauwgezette afweging. Als gemeente mogen we formeel geen inkomenspolitiek voeren. Het Rijk bepaalt een bijstandsnorm: een bedrag dat - inclusief te ontvangen toeslagen - toereikend zou moeten zijn voor het voldoen van de noodzakelijke kosten van het bestaan. Hieronder vallen woonkosten (huur, gas, water, energie), verzekeringen (WA, zorgverzekering) en dagelijkse kosten (eten, drinken, kleding etc). Als gemeente kunnen we ervoor kiezen om ook inwoners die een inkomen hebben boven deze bijstandsnorm wat extra ondersteuning te bieden vanuit Bijzondere bijstand of door afspraken te maken met andere minimavoorzieningen als de Voedselbank of Stichting Leergeld. Hiermee verkleinen we de kans dat een groep inwoners (financieel) in de problemen komt.

In de praktijk zien we dat rondkomen van enkel de bijstandsnorm vrijwel niet mogelijk is. Daar komt bij dat als gevolg van financiële stress mensen minder goed in staat zijn verstandige keuzes te maken.⁵

Door de inkomensgrens voor ondersteuningsmaatregelen hoger vast te stellen dan de bijstandsnorm, kunnen we meer inwoners ondersteunen en daarmee voorkomen dat er (grotere) problemen ontstaan.

⁵ Schaarste, hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen, Sendhil Mullainathan en Eldar Shafir, 2013

Per 1 januari 2023 hanteren we een inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm. Dit houdt in dat we iederen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm rekenen tot de doelgroep minima. Zij kunnen een beroep doen op verschillende inkomensondersteunende maatregelen die we als gemeente hebben ingericht.

Effecten van het verschuiven van de inkomensgrens

Gemeente Oss heeft in 2022 een Minima Effectrapportage laten uitvoeren door het Nibud. Het Nibud rekent inkomsten en uitgaven door op basis van zowel landelijke als lokale regelingen, voor verschillende inkomensniveaus. Zo wordt het effect van het beleid op de maandelijkse begroting van inwoners in beeld gebracht. Als voorbeeld volgen hier de uitkomsten van twee huishoudtypes.

Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 419	€ 274
110%	€ 445	€ 300
120%	€ 523	€ 378
130%	€ 503 ↓	€ 308 ↓

Paar met 2 oudere kinderen (12 & 16 jaar)

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 188	-€ 12 ↓
110%	€ 265	€ 65
120%	€ 320	€ 120
130%	€ 163 ↓	-€ 124 ↓

Dit overzicht laat zien dat een verhoging van de inkomensgrens een negatief effect heeft op de maandbegroting: in beide situaties houden inwoners met een inkomen tot 130% maandelijks minder geld over. We spreken dan over een armoedeval. Een paar met oudere kinderen zal zelfs tekortkomen. Dit komt onder meer doordat landelijke toeslagen al vanaf 120% afgebouwd worden.

De voorbeelden zijn gebaseerd op het beleid van de gemeente Oss en daarom niet een-op-een van toepassing op de situatie in de gemeente Land van Cuijk. Daarom is onderdeel van dit plan het uitvoeren van een lokale Minima Effectrapportage. Dat helpt ons in het monitoren van dit plan en in het maken van keuzes ten aanzien van de inkomensgrens.

Meedoen in de samenleving

Met lokale inkomensondersteuning proberen we uitsluiting te voorkomen en inwoners te stimuleren mee te (blijven) doen in de samenleving. Het huidige beleid richt zich vooral op inkomensondersteuning en het bevorderen van maatschappelijke participatie.

Inkomensondersteunende maatregelen

Als gemeente onderscheiden we interne en externe inkomensondersteunende maatregelen. Met de interne maatregelen bedoelen we de regelingen die wij als gemeente hebben opgesteld, waarop inwoners met een laag

inkomen een beroep kunnen doen. Daarnaast zijn er partners die zich inzetten voor deze doelgroep, vaak deels gesubsidieerd door de gemeente. Deze vallen onder de externe maatregelen.

Intern

De inkomensondersteunende maatregelen zijn voor een belangrijk deel beschreven binnen de Beleidsregels Bijzondere bijstand. Hierin is beschreven onder welke voorwaarden en voor welke specifieke zaken inwoners Bijzondere bijstand kunnen aanvragen. Hierbinnen is onder meer de collectieve zorgverzekering opgenomen. Met zorgverzekeraar VGZ hebben we afspraken over een zorgverzekering, met aanvullende pakketten, voor minima. Als gemeente dragen we financieel bij in de poliskosten.

Naast de beleidsregels Bijzondere bijstand bestaat er een aparte reductieregeling, gericht op maatschappelijke participatie. Inwoners met een laag inkomen kunnen jaarlijks een bijdrage aanvragen voor sportieve en culturele activiteiten. Per gezinslid ontvangen ze een bedrag.

Tenslotte is er in 2023 nog sprake van tijdelijke regelingen in het kader van de hoge energiekosten. Op basis van deze regelingen kan de energietoeslag uitgekeerd worden. Er is een noodfonds energiearmoede ingericht, van waaruit onder meer is ingezet op actieve communicatie om meer mensen te bereiken en op laagdrempelige ondersteuning in de vorm van gratis budgetcoaching en Startpunt Geldzaken.

Extern

Naast de ondersteuning vanuit de gemeente kunnen inwoners ook een beroep doen op ondersteuning vanuit de Voedselbank en Stichting Leergeld. Voedselbank Land van Cuijk is een onderdeel van Voedselbank Nederland. Zij vormen een zelfstandige stichting en voeren hun eigen beleid. Inwoners die financieel niet of moeilijk rondkomen, kunnen eenmalig, maximaal drie jaar, een beroep doen op de Voedselbank. Zij kunnen dan wekelijks in Cuijk of Boxmeer een boodschappenpakket ophalen.

Stichting Leergeld Land van Cuijk heeft als missie het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen (4-18 jaar) uit gezinnen met minimale financiële middelen. Zij vergoeden kosten voor kinderen die te maken hebben met sport, cultuur, en onderwijs. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan contributie, sportschoenen, zwemles of een excursie. Om vast te stellen waar iemand recht op heeft gaat Leergeld altijd op huisbezoek. De vergoeding wordt niet uitgekeerd aan het gezin, maar gaat rechtstreeks naar de ontvanger (vereniging, school, zwembad, winkel).

Schuldhulpverlening

Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) biedt de gemeente schuldhulpverlening aan inwoners. In een beleidsplan legt de raad hiervoor de voorwaarden vast. Gemeente Land van Cuijk heeft de uitvoering van schuldhulpverlening uitbesteed aan PLANgroep. De nieuwe uitgangspunten voor schuldhulpverlening zullen we in dit plan vastleggen.

Samenwerking met partners

Om tot een goede, effectieve aanpak van armoede en schulden te komen is samenwerking met partners belangrijk. In het verleden is hiervoor het netwerk Samen Sterker! opgericht. Samen Sterker! Land van Cuijk is een project waar ketenpartners samenwerken vanuit dezelfde visie, namelijk: Inwoners hebben profijt van samenwerkende organisaties die in een vroeg stadium vragen en problemen signaleren en daarbij elkaar actief opzoeken.

Na twee stillere coronajaren is op 8 november 2022 het netwerk weer voor het eerst bij elkaar gekomen. Doel was onder meer een doorstart van dit netwerk. Tijdens de bijeenkomst is afgesproken weer met regelmaat bij elkaar te komen.

Een belangrijke partner in het voorliggend veld is de welzijnsorganisatie Sociom. Voor veel inwoners is het een grote stap om bij de gemeente aan te kloppen voor hulp. Bovendien is in veel gevallen formele, zwaardere hulp (nog) niet nodig. Deze mensen kunnen aankloppen bij Sociom en krijgen in veel gevallen (tijdelijke) ondersteuning vanuit de Sociaal Raadslieden. Zij weten de weg in de hulpverlening en kunnen mensen adviseren of helpen om weer overzicht en grip te krijgen op hun (financiële) situatie.

Samen op Maat (SOM)

De gemeente Land van Cuijk heeft een samenwerkingsconvenant gesloten met bewindvoerders in het project Samen op Maat (SOM). Het doel van dit project is samen met bewindvoerders te komen tot de best passende financiële ondersteuning voor inwoners.

Voorheen kwamen inwoners met financiële problemen vaak pas bij de gemeente in beeld op het moment dat er door de rechtbank een beschikking voor het instellen van beschermingsbewind was afgegeven en er vervolgens een aanvraag Bijzondere bijstand werd ingediend. Vooraf werd niet gekeken naar mogelijke alternatieven via de gemeente.

SOM zorgt voor meer samenwerking en afstemming met bewindvoerders in het belang van inwoners met geldproblemen. Inwoners worden eerst gezien door de gemeente waarbij een screening wordt uitgevoerd om te bepalen welke vorm van ondersteuning het best passend is.

Doelgroep

Voor het opstellen van een beleidsplan is het eerst belangrijk dat we weten hoe de doelgroep eruit ziet. Hoeveel mensen binnen de gemeente leven in armoede? Hoeveel hebben er problematische schulden? En hoeveel bereiksen we met onze bestaande mogelijkheden?

Rondkomen is niet vanzelfsprekend

Feiten en cijfers

Landelijk

500.000

aantal huishoudens (ca.)
die leven in armoede

€ 100,-

komen deze mensen
gemiddeld per maand tekort

**Alleenstaanden en
eenoudergezinnen**
lopen het grootste
risico op armoede

Ongeveer
50%

heeft langdurig* te maken
met armoede

147.000

**werkende
armen in
Nederland**

Inkomen
110%-
130%

221.000

**aantal
kinderen in
huishoudens
met een laag
inkomen**

Land van Cuijk

1.000

aantal kinderen
(ca.) tot 18 jaar die
opgroeien onder de
armoedegrens

3.500

aantal huishoudens
met een inkomen
tot 120%

Meer dan

600

huishoudens met
kinderen

Ca. **2.300**

1-persoonshuishoudens

Ruim
1.600
ouderen

Ongeveer

40%

heeft langdurig* te
maken met armoede

* Langer dan 4 jaar.

Landelijke cijfers zijn van het CBS uit 2021, lokale cijfers CBS 2020.

4. Visie en Doel

Visie

Met het beleidsplan bestaanszekerheid willen we de bestaanszekerheid van onze inwoners verder vergroten. Hierbij werken we vanuit de volgende visie:

Onze inwoners zijn economisch zelfstandig

Doelen

Dit beleidsplan richt zich op de inzet van tijdelijke ondersteuningsmaatregelen, zodat inwoners economische zelfstandigheid kunnen bereiken. Hierbij hanteren we de volgende doelen:

Vergroten bereik

De acties uit dit plan leiden tot een groter bereik van de doelgroep. Als we meer inwoners bereiken, kunnen we meer inwoners de juiste hulp en ondersteuning bieden, zowel preventief als curatief. Zo zorgen we ervoor dat meer mensen kunnen rondkomen.

In dit kader hebben we extra aandacht voor werkende armen. Werkende armen vormen een kwetsbare groep. Voor zzp-ers en inwoners met een laag betaalde baan liggen financiële problemen op de loer of zijn al aanwezig. Door de coronacrisis is deze doelgroep gegroeid. Deze groep is moeilijk bereikbaar: zij ervaren een taboe op hulp vragen en zijn niet automatisch bij ons als gemeente in beeld. Via samenwerking met netwerkpartners willen we deze groep beter in beeld krijgen, zodat helder wordt welke ondersteuning nodig is. Ook goede voorlichting over voorzieningen die beschikbaar zijn stimuleert het gebruik ervan en kan bijdragen aan het beter in beeld krijgen van deze groep. Door de inzet op het vergroten van het bereik zullen op termijn meer inwoners economisch zelfstandig zijn.

Voorkomen is beter dan genezen

We zorgen voor een stevig aanbod gericht op preventie. Door inwoners tijdig te voorzien van de juiste informatie zorgen we dat ze beter in staat zijn hun financiën te beheren en de juiste keuzes te maken. Zo zetten we in op het voorkomen van problemen. Daarnaast zetten we in op laagdrempelige en duidelijke toegang van ondersteuningsmogelijkheden. Zo zorgen we dat eventuele problemen beperkt blijven en in een vroeg stadium opgelost kunnen worden. Door nu actief in te zetten op preventie zal op langere termijn (enkele jaren) een afname te zien zijn in zware problematiek: minder aanvragen schuldhelpverlening en minder bewindvoering. Dit zal ook op langere termijn een afname in kosten betekenen.

Verbeteren van dienstverlening

Vanuit het beleidsplan Bestaanszekerheid zetten we in op betere en snellere dienstverlening. Waar mogelijk verkorten we doorlooptijden. De inwoner staat centraal, op basis van de vraag van de inwoner zoeken we passende oplossingen. Het doel is dat we de inwoner verder helpen. Wet- en regelgeving zijn daarbij ondersteunend, niet bepalend. We zetten instrumenten in die ons daarbij kunnen ondersteunen.

Financiële zorgen staan vaak niet op zichzelf. Iemand die zich met een hulpvraag rondom financiën meldt, bij de gemeente of bij een van onze partners, bieden we integrale hulpverlening. We werken volgens de methode van Blikveld 360. Zo dragen we bij aan een duurzame oplossing van het echte probleem.

Het verbeteren van dienstverlening betekent ook aandacht voor de gevolgen van financiële stress. Uit onderzoek blijkt dat als gevolg van financiële stress mensen minder goed in staat zijn verstandige keuzes te maken.⁶

⁶ Schaarste, hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen, Sendhil Mullainathan en Eldar Shafir, 2013

Door bij problemen deze stress te verminderen of weg te nemen stellen we inwoners in staat om sneller te werken aan een duurzame oplossing.

Doorbreken van (langdurige) armoede

Kinderen die opgroeien in een huishouden met een minimuminkomen of met schulden hebben een grotere kans om later ook in armoede en schulden terecht te komen⁷. Daarom zetten we extra in op kansen voor kinderen in huishoudens met een minimuminkomen. Door kinderen op jonge leeftijd kansen en mogelijkheden te bieden voor ontwikkeling, verkleinen we de kans dat zij later (ook) in armoede leven. Het uitgangspunt is dat zij zich in gelijke mate kunnen ontwikkelen als hun leeftijdgenoten.

Randvoorwaarden

Om deze doelen te realiseren zijn een aantal randvoorwaarden van toepassing.

De volgende punten zijn belangrijk:

Beter gebruik van data

Als gevolg van de fusie ontbreken betrouwbare data. Er is achtergrondinformatie beschikbaar, maar we zijn momenteel niet in staat een eenduidig en betrouwbaar beeld te schetsen van de volledige doelgroep. We willen meer inzicht in onze doelgroep én in de effecten van dit beleidsplan. Hiervoor gaan we actief data verzamelen en inzetten, zodat we komen tot een dashboard bestaanszekerheid. In 2023 zal een Minima Effectrapportage worden uitgevoerd, zodat we een nulmeting hebben over het huidige beleid. Dit zullen we in de looptijd van dit beleidsplan herhalen, om beeld te krijgen van de ontwikkelingen en effecten.

Uitvoering in eigen hand

Ons uitgangspunt is dat we de (publieke) taken waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn ook zelf uitvoeren. Daarbij geldt wel dat de kwaliteit van dienstverlening gewaarborgd moet zijn. Momenteel hebben we de uitvoering van schuldhulpverlening nog extern belegd. Vanuit dit plan zal gekeken worden wat de beste wijze is om onze wettelijke taak op het gebied van schuldhulpverlening uit te voeren, waarbij we rekening houden met landelijke ontwikkelingen op dit gebied. Verderop in dit plan komen we hierop terug.

Basis op orde

Afgelopen jaar is hard gewerkt om te komen tot een stabiele organisatie. Er zijn grote stappen gezet, maar er moet ook nog het nodige gebeuren. Voor doorontwikkeling vanuit dit plan is het belangrijk dat onze organisatie voldoende op orde is. Dan kunnen we ook intern de samenwerking verstevigen en de uitvoering verbeteren.

⁷Opgroeien en opvoeden in armoede, Nederlands Jeugdinstituut, 2018

Het 3-fasenmodel

5. Het 3-fasenmodel

Om de doelen te bereiken hebben we het 3-fasenmodel ontwikkeld. Het model onderscheidt drie fasen in problematiek: preventie, lichte- en zware problematiek.

Elke fase vraagt om andere ondersteuningsmaatregelen als het gaat om het verzachten van armoede of de aanpak van schulden. Afhankelijk van in welke fase iemand zich bevindt, kan dus hulp worden aangeboden. In alle fasen zetten we actief in op communicatie en monitoring.

	 Preventie	 Lichte problematiek	 Zware problematiek
Armoede verzachten	Nog geen sprake van armoede	Moeite met rondkomen	Onvoldoende inkomen om rond te komen
Aanpak van schulden	Nog geen sprake van schulden	Kleine of eenvoudige schulden	Schuldhelpverlening noodzakelijk
Aanbod	Initiatieven gericht op het voorkomen van armoede en schulden	Voorliggende voorzieningen gericht op inkomensondersteuning en oplossen problematiek	Professionele hulp noodzakelijk om tot een oplossing te komen
Monitoring van communicatie	Meer mensen kunnen beter rondkomen. Zicht op doelgroep, bereik en resultaten		

Inzet per fase

Hierna wordt per fase uitgewerkt waar we op in gaan zetten om onze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen, op weg naar bestaanszekerheid.

Preventie

In de preventieve fase is er nog geen sprake van armoede of schulden. Acties in deze fase zijn erop gericht om armoede en schulden te voorkomen. We zetten in op een goede informatievoorziening over het omgaan met geld en op initiatieven die inwoners, jong en oud, daarbij helpen.

Onze maatregelen zijn nu vooral gericht op de achterkant (curatief) waardoor inwoners pas op de hoogte zijn van maatregelen als zij zich bij de gemeente melden. We willen juist niet wachten tot een inwoner zich meldt met een probleem, maar proactief de inwoner opzoeken en informeren over de mogelijkheden die er zijn om armoede te verzachten en schulden te voorkomen.

Wat doen we al?

Er is al (beperkt) informatie te vinden op de website van de gemeente. In de bijeenkomst van het netwerk Samen Sterker! op 8 november 2022 kwam preventie ook als belangrijk thema naar voren. Diverse partners proberen inwoners goed te informeren, zodat zij in staat zijn de juiste financiële keuzes te maken en wanneer nodig weten waar zij ondersteuning kunnen krijgen.

Wat gaan we doen?

Outreaching werken en laagdrempelige toegang

Inzet op life events

We leggen op een actieve manier contact met minima, omdat niet alle minima zelf om hulp vragen wanneer zij dat nodig hebben. Door passende informatie te delen binnen de leefwereld van inwoners, zijn zij beter op de hoogte wat de gemeente kan betekenen als een kwetsbare situatie zich voordoet. Hiervoor is communicatie een belangrijk onderdeel. Zo willen we inzetten op zogenaamde life-events. Er zijn diverse momenten in het leven waarop je extra risico loopt op financiële problemen. Bekende voorbeelden zijn de overgang van 18- naar 18+, verhuizing of scheiding. Dit zijn ook momenten die wij als gemeente in beeld hebben. We informeren inwoners op deze momenten actief over risico's en mogelijkheden.

€ Extra inzet vanuit plan: € 5.000,- structureel

Integrale samenwerking

Daarnaast zetten we in op betere, integrale samenwerking met andere afdelingen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met Team belastingen: er is een sterke overlap tussen inwoners met een minimum inkomen en inwoners die kwijtschelding van gemeentelijke belastingen aanvragen. Met Team belastingen maken we afspraken hoe we deze groep eenvoudig kunnen bedienen met alle ondersteuningsmogelijkheden waar zij recht op hebben.

Geldfit.nl

Er bestaan diverse (online) initiatieven die de toegang tot informatie en ondersteuning vereenvoudigen. In het kader van het noodfonds energiearmoede zijn we al aangesloten bij Startpunt Geldzaken, waar mensen anoniem een geldplan kunnen invullen om tot juiste keuzes te komen. Deze aansluiting continueren we voor de komende jaren en waar mogelijk verbeteren we de inzet. Een tweede online dienst waar we bij aansluiten is Geldfit.nl. Hier kunnen inwoners laagdrempelig zelf via internet of telefonisch vragen beantwoorden om vervolgens bij de juiste (hulp)instantie terecht te komen. Geldfit.nl is onderdeel van de Nederlandse Schuldhulproute, waarbinnen diverse organisaties samenwerken om de schuldenproblematiek in Nederland terug te dringen.

€ Extra inzet vanuit plan: € 4.000,- structureel

Voorkomen van grotere problemen

Financiële educatie

Educatie is een belangrijk onderdeel om (grotere) problemen te voorkomen. In samenwerking met Sociom zetten we in op financiële educatie voor inwoners. We leren inwoners die moeite hebben met hun financiën in de vorm

van trainingen, cursussen en workshops hoe zij om kunnen en moeten gaan met geld. Hierbij kan gedacht worden aan onderwerpen als toeslagen, internetbankieren en verzekeringen. De educatie zal bovendien toegespitst worden op kwetsbare doelgroepen, zoals migranten, jongeren en laaggeletterden.

Voorkomen niet-gebruik

Niet alle inwoners weten de weg naar ondersteuning goed te vinden. Het gevolg is dat zij onnodig steeds verder in problemen raken en pas in beeld komen als alleen de inzet van zware middelen als schuldhulpverlening of bewindvoering nog mogelijk is. Niet-gebruik is een onderwerp waar we op dit moment weinig zicht op hebben. Daarom onderzoeken we met onze data-analisten en de partners in hoeverre de inwoner de bestaande ondersteuningsmogelijkheden optimaal benut. In 2023 laten we het Nibud een eerste Minima Effectrapportage uitvoeren.⁸ Deze rapportage brengt het effect van ons beleid in beeld voor verschillende huishoudens. Aan de hand van deze onderzoeksresultaten worden gerichtere acties uitgezet om het niet-gebruik van regelingen tegen te gaan. Denk hierbij aan andere communicatie over bestaande mogelijkheden. Bovendien versterken we de samenwerking met (signalerings-)partners, vanuit het netwerk Samen Sterker! Op die manier kunnen ook partners inwoners wijzen op het mislopen van diverse ondersteuningsmogelijkheden.

In het versterken van de samenwerking zullen we ook verkennen welke mogelijkheden er zijn om aan te sluiten op werklocaties van het Sociaal Raadsliedenwerk of activiteiten van andere partners, zoals bijvoorbeeld Biblio-plus. Door op deze wijze inwoners in hun eigen omgeving te benaderen hopen we hen ook beter te bereiken met het beschikbare aanbod.

Voorkomen uithuiszettingen

Huisuitzettingen leveren zowel op sociaal vlak als voor de openbare orde een probleem op dat we zoveel mogelijk willen voorkomen. Een aanpak van huisuitzettingen met de afdeling veiligheid en toezicht en handhaving is daarom noodzakelijk. Intern worden stappen gezet om te komen tot een integrale aanpak op het snijvlak tussen veiligheid en het Sociaal Domein.

Wanneer op casusniveau een situatie dreigt uit te lopen op een huisuitzetting, moet in een vroeg stadium geschakeld worden tussen betrokken afdelingen zodat de juiste hulp geboden wordt. De Werktafel Woonoverlast bespreekt deze casussen, waaraan zowel veiligheidsadviseurs als zorgregisseurs deelnemen, om ook op casusniveau te komen tot een integrale oplossing voor de inwoner en huisuitzetting zo veel mogelijk te voorkomen.

Afspraken met de rechtbank

Ten slotte hebben we contact met de Rechtbank Oost-Brabant over de implementatie van een schuldenfunctionaris. Een schuldenfunctionaris fungeert als tussenpersoon tussen de rechtspraak en de gemeentelijke schuldhulpverlening. Een inwoner kan op zitting door de rechter doorverwezen worden naar de schuldenfunctionaris bij de rechtbank, die vervolgens het lijntje legt met de gemeente die (schuld)hulp kan aanbieden aan de inwoner. De Rechtbank Oost-Brabant is in afwachting van een landelijke uitrol van de schuldenfunctionaris en zal zodra deze uitrol gereed is de gemeente Land van Cuijk benaderen om hierover afspraken te maken. Als gemeente zullen we sturen op het bevorderen van de samenwerking op het gebied van schuldhulpverlening.

Planning

	Wat?	Wanneer?
Integrale samenwerking		Loopt
Voorkomen uithuiszettingen		Loopt
Geldfit.nl		Q2 2023
Voorkomen van niet-gebruik		Q3 2023
Inzet op life events		Vanaf Q3 2023
Financiële educatie		2024
Afspraken met de rechtbank		In afwachting van landelijke uitrol

⁸ Zie hoofdstuk 7 Evaluatie en monitoring

Lichte problematiek

Lichte problematiek gaat over inwoners die moeite hebben met rondkomen. Zij hebben een inkomen rond de inkomensgrens. De ene maand is er voldoende geld, de volgende net te weinig om alle rekeningen te betalen. Er kan sprake zijn van kleine, enkelvoudige schulden, die op te lossen zijn met een betalingsregeling. Het oplossen van lichte problematiek op het gebied van bestaanszekerheid kan plaatsvinden door middel van voorliggende voorzieningen en/of inkomensondersteuning.

Wat doen we al?

Inkomensondersteuning vindt plaats vanuit de Beleidsregels Bijzondere bijstand en vanuit minimaregelingen. Per 1 januari 2023 zijn de beleidsregels en minimaregelingen geharmoniseerd. Waar verschillende regelingen golden voor de voormalige gemeenten is over het algemeen gekozen voor de meest gunstige regeling voor de inwoners van het Land van Cuijk. Daarnaast is per 1 januari 2023 op verzoek van de gemeenteraad de inkomensgrens opgehoogd van 115% naar 120%.

Onder de brede opdracht van Sociom valt ook de uitvoering van het Sociaal Raadsliedenwerk. Binnen de gemeente Land van Cuijk zijn drie Sociaal Raadslieden actief. Zij vormen de eerste ingang voor inwoners met vragen of lichte problematiek. Vanuit het Noodfonds energiearmoede is voor 2023 extra subsidie verstrekt, zodat zij ook gratis budgetcoaching kunnen aanbieden. Daarnaast ontvangt Sociom voor 2023 subsidie vanuit de POK-middelen, voor extra capaciteit in het Raadsliedenwerk.

Op 8 november 2022 heeft weer een eerste bijeenkomst van het netwerk Samen Sterker! plaatsgevonden. Binnen dit netwerk zoeken partners elkaar actief op om vragen en problemen van inwoners in een vroeg stadium te kunnen oplossen. De bijeenkomst had onder meer tot doel het netwerk nieuw leven in te blazen. Alle aanwezigen hebben hier positief op gereageerd.

Sinds 1 januari 2021 is in het Land van Cuijk vroegsignalering ingericht. Op basis van signalen van betalingsachterstanden bij woningcorporaties, zorgverzekeraars, energie- en waterleveranciers nemen we pro-actief contact op met inwoners en doen hen een hulpaanbod. Vroegsignalering wordt in kader van schuldhulpverlening uitgevoerd door PLANgroep.

Wat gaan we doen?

Inzet en hoogte inkomensgrens

Vanuit het plan zetten we in op het vergroten van bereik en betere dienstverlening aan onze inwoners. De inkomensgrens bepaalt de grootte van de doelgroep waar wij ons op richten. Deze bepaalt welke inwoners wij extra willen ondersteunen op het gebied van rondkomen. Of iemand rond kan komen, is van veel factoren afhankelijk. Ook landelijke ontwikkelingen of situaties elders in de wereld kunnen hierop van invloed zijn. De oorlog in Oekraïne is hier een voorbeeld van. Het gevolg kan zijn dat ook mensen met een inkomen boven de vastgestelde inkomensgrens behoefte hebben aan extra inkomensondersteuning. De vraag is dan of de inkomensgrens wel op het juiste niveau is vastgesteld. Omgekeerd kan een gunstige economische situatie ervoor zorgen dat mensen met een lager inkomen juist beter kunnen rondkomen, wat zou betekenen dat de inkomensgrens wellicht lager zou kunnen worden vastgesteld. In de afweging speelt bovendien nog mee dat je als gemeente een duidelijk en voorspelbaar beleid wilt voeren, waarin schuiven met de inkomensgrens niet altijd wenselijk is.

Per 1 januari 2023 is de inkomensgrens op verzoek van de raad verhoogd naar 120% van de bijstandsnorm. Vanuit dit plan houden we deze inkomensgrens voorlopig aan.

De Minima Effectrapportage (verder: MER) van het Nibud, die we in 2023 zullen uitvoeren, geeft een beeld van mogelijke armoedeval op basis van ons beleid. Ook geeft deze rapportage aanbevelingen om het beleid te verbeteren en eventuele armoedeval te verkleinen. Deze MER zullen we op een later moment herhalen om ook de effecten van de uitvoering van dit plan in beeld te krijgen. Op basis van de MER en de informatie die we vanuit de uitvoering van dit plan zullen verzamelen, evalueren we in de tweede helft van 2024 de hoogte van de inkomensgrens en de wijze waarop we deze inzetten. Op basis van deze evaluatie volgt een voorstel voor de hoogte en de inzet (vast, flexibel, anders) van de inkomensgrens vanaf 2025.

Inrichting Kindpakket

Om (langdurige) armoede te doorbreken, zetten we onder meer in op meer kansen voor kinderen. Op dit moment kunnen ouders op verschillende plekken terecht voor (financiële) ondersteuningsmaatregelen voor kinderen. Ook de kaders hierbij zijn verschillend. In 2023 ontwikkelen we in afstemming met Stichting Leergeld Land van Cuijk een Kindpakket, waarbinnen alle ondersteuningsmogelijkheden voor kinderen zijn opgenomen. Het uitgangspunt is dat Stichting Leergeld dit Kindpakket zal gaan uitvoeren. Met Stichting Leergeld maken we afspraken over de doelgroep en de vergoedingen van het Kindpakket.

De volgende vergoedingen komen hier in ieder geval in terug:

- » Bijdrage voor schoolbenodigdheden (laptop, fiets, schoolspullen)
- » Bijdrage voor deelname sport en/of cultuur (contributie, kleding, materialen)
- » Bijdrage voor zwemles
- » Bijdrage voor noodzakelijke kleding

Bij de inrichting van het Kindpakket hebben we ook aandacht voor de uitvoering door Stichting Leergeld. Zij moeten een betrouwbare uitvoering kunnen garanderen, als gemeente zullen wij hen daarin faciliteren. De voorgestelde vergoedingen maken een verhoging van de subsidie noodzakelijk. Daarnaast houden we rekening met de inzet van een betaalde coördinator. Hier staat tegenover dat de reductieregeling voor kinderen op basis van het Kindpakket zal komen te vervallen.

Extra inzet vanuit plan: van 2024-2026 € 50.000,- – € 150.000,- structureel

Inzet op betere bereikbaarheid en laagdrempelige toegang

Duurzame inzet Sociaal Raadslieden

De Sociaal Raadslieden zijn een belangrijke voorliggende voorziening. Zij zijn laagdrempelig toegankelijk en hebben veel kennis en kunde wat ervoor zorgt dat inwoners snel geholpen kunnen worden en zwaardere problematiek wordt voorkomen. Vanuit dit plan willen we meer inzetten op het voorkomen van (zwaardere) problematiek én inzetten op een groter bereik van de doelgroep. Dit betekent dat er meer druk komt te liggen op het Sociaal Raadsliedenwerk. Om ervoor te zorgen dat zij nu en in de toekomst hun werk goed kunnen blijven uitoefenen, is duurzame extra inzet noodzakelijk. Voor 2023 is incidenteel subsidie verstrekt voor extra inzet. Deze incidentele inzet maken we vanaf 2024 structureel. Dit vraagt om een extra bijdrage aan Sociaal Raadsliedenwerk ter hoogte van € 200.000,-.

Extra inzet vanuit plan: € 200.000,- structureel

Online tools voor betere toegang

Landelijk zijn ook diverse online tools ontwikkeld die inwoners kunnen helpen om beter rond te komen of de juiste ondersteuning te vinden. Vanuit het Noodfonds energiearmoede zijn we inmiddels aangesloten bij Startpunt Geldzaken, waar inwoners anoniem geldplannen kunnen opstellen, zodat zij beter zicht krijgen op inkomsten en uitgaven. Vanuit dit plan zullen we de aansluiting bij Startpunt Geldzaken komende jaren voortzetten en actief gebruik maken van de mogelijkheden die daarmee ontstaan. Daarnaast sluiten we aan bij de Nederlandse SchuldhulpRoute (verder NSR). Daarmee hebben we onder meer toegang tot Geldfit.nl. Geldfit.nl is een website waar inwoners laagdrempelig informatie kunnen ophalen en een passend advies kunnen krijgen voor hun situatie. Daarnaast kan via Geldfit rechtstreeks naar de juiste instantie verwezen worden voor een vervolgstap. Geldfit zorgt hiermee voor laagdrempelige toegang tot informatie en advies.

Extra inzet vanuit plan: € 11.000,- structureel + € 2.000,- voor implementatie in 2023

Inwoner centraal

Anders werken

Een van de doelen in dit plan is het verbeteren van onze dienstverlening. Dit pakken we praktisch op door processen te vereenvoudigen en doorlooptijden te verkorten. Daarnaast gaan we ook anders om met vragen vanuit inwoners. Als gevolg van de Kinderopvangtoeslagaffaire is er landelijk een trend naar meer maatwerkondersteuning. Als gemeente ontvangen we hier de komende jaren ook financiële middelen voor.

Vanuit bestaanszekerheid sluiten we aan bij deze trend: meer maatwerk, maar zonder willekeur. Dit betekent voor onze uitvoering een andere manier van werken. Wet- en regelgeving zijn niet leidend, maar ondersteunend, om de inwoner verder te kunnen helpen naar economische zelfstandigheid. In overleg met onze uitvoering bepalen we wat nodig is om deze professionaliseringsslag te maken.

Integrale blik

We weten ook dat financiële problemen zelden alleen komen en dat andere problemen economische zelfredzaamheid in de weg kunnen staan. Omgekeerd kunnen financiële problemen een onderliggende oorzaak vormen bij andere problematiek. Als we onze inwoners daadwerkelijk willen helpen naar economische zelfstandigheid, dan zullen we met een integrale bril moeten kijken. We gaan werken volgens het gedachtegoed van Blikveld 360 en sluiten aan bij de ontwikkelingen op dit thema. Zowel intern als extern zetten we in op een sterk netwerk, zodat overal breed gekeken wordt naar de situatie van een inwoner en zodat partners weten hoe en waarheen ze inwoners kunnen doorverwijzen. Het netwerk Samen Sterker! speelt hierin een belangrijke rol. Met de partners in dit netwerk maken we afspraken over signaleren en doorverwijzen. We faciliteren het netwerk waar nodig, om als sterk netwerk te kunnen blijven fungeren.

Extra inzet vanuit plan: € 5.000,- structureel

Samenwerking bedrijfsleven

Via bestaande netwerken en instanties gaan we een nauwere samenwerking aan met het bedrijfsleven. We zorgen ervoor dat we elkaar beter weten te vinden om zo bewustwording te creëren op gebied van armoede en schulden. Het gaat hierbij om werkgevers als signaalpartner zodat zij een werknemer kunnen doorverwijzen naar de juiste hulp. Daarnaast willen we meer bekendheid geven aan datgene wat de gemeente (of partners) aan ondersteuning kan bieden op het gebied van schuldhulpverlening. Dit kan via bedrijfscontactsfunctionarissen van de gemeente, maar ook via bestaande netwerken zoals Samen Sterker! en netwerk MooiMaasvallei.

Doorontwikkeling vroegsignalering

Het is belangrijk om vroegsignalering te evalueren en door te ontwikkelen. Belangrijk onderdeel daarvan is het op de juiste wijze acteren op binnengekomen vroegsignaleringssignalen. Op dit moment gebruiken we als vroegsignaleringsapplicatie VPS, wat is ontwikkeld door BKR. In het kader van doorontwikkeling maken we een overstap van naar de applicatie RIS Vroeg Eropaf, die ontwikkeld is door een commerciële partij die beter en sneller inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. Deze applicatie biedt daarnaast ook meer mogelijkheden om beleidsmatig te sturen op hoe te handelen op binnengekomen signalen over betalingsachterstanden. Bovendien is het afleggen van een huisbezoek een belangrijke manier om te reageren op een signaal vanuit vroegsignalering, wat op dit moment wordt afgelegd door een medewerker van PLANgroep. Om direct achter de voordeur hulp te kunnen bieden is het wenselijk dat ook Sociom aansluit bij deze huisbezoeken. Hierover maken we afspraken met Sociom.

Extra inzet vanuit plan: € 8.000,- structureel + € 9.000,- implementatie in 2024

Juiste ondersteuningsmaatregelen

Evaluatie collectieve zorgverzekering

Inwoners met een inkomen onder de inkomensgrens kunnen bij VGZ een gemeentepolis afsluiten. Als gemeente dragen wij bij in de kosten van het aanvullend pakket. Zo zijn zij tegen een aantrekkelijke prijs uitgebreid verzekerd voor zorgkosten. Een ongewenst gevolg is echter dat veel minima oververzekerd zijn voor de zorg die zij daadwerkelijk nodig hebben. Soms kan een inwoner met weinig zorgvraag voordeliger uit zijn met een minder uitgebreid zorgpakket. Bovendien mag een zorgverzekeraar sinds 2023 op grond van de wet geen collectiviteitskorting meer bieden op een basisverzekering, waardoor een van de voordelen van een gemeentepolis is komen te vervallen. Tegelijkertijd blijven zorgkosten stijgen en is het belangrijk om minima te beschermen tegen het risico op onverwachte hoge zorgkosten die zij niet kunnen bekostigen. Het is daarom van belang om te onderzoeken of het aanbieden van een gemeentepolis de meest effectieve werkwijze is om minima te beschermen tegen dit risico. Hierbij kijken we naar alternatieven, zoals begeleiding bij de keuze van de juiste zorgverzekering en de mogelijkheden binnen de Bijzondere bijstand om onverwachte zorgkosten te vergoeden.

Formulierenbrigade

Een formulierenbrigade bestaat uit vrijwilligers die minima helpen met het invullen van verschillende formulieren, bijvoorbeeld voor het aanvragen van toeslagen en voorzieningen. Deze relatief eenvoudige taken worden op dit moment uitgevoerd door Sociaal Raadslieden. Zij kunnen middels een formulierenbrigade ontlast worden zodat zij zich kunnen focussen op hun hoofdwerkzaamheden. Met Sociom stemmen we af hoe we een vrijwillige formulierenbrigade kunnen inrichten voor het Land van Cuijk.

Extra inzet vanuit plan: € 15.000,- structureel vanaf 2024

Schuldhulpmaatjes

Schuldhulpmaatje is een project waarbij een vrijwilliger ondersteuning biedt bij (dreigende) schulden zodat inwoners geholpen worden om (te leren) schuldenvrij te leven. De vrijwilligers van SchuldHulpMaatje nemen PLAN-groep werk uit handen. Zij hebben tijd voor persoonlijke begeleiding en werken aan financiële zelfredzaamheid van de cliënt. Ze kunnen eventueel ook een bijdrage leveren aan preventie en vroegsignalering van schulden en nazorg, ook door middel van het inzetten van ervaringsdeskundigen. Bovendien kan een schuldhulpmaatje een aanvulling zijn op de schuldhulpverlening. Een schuldhulpmaatje kan helpen in het maken van betere keuzes en het op orde houden van de administratie. Dit draagt bij aan het doorlopen van een succesvol schuldentragect.

Tijdens de Samen Sterker!-bijeenkomst heeft een van de deelnemers aangegeven ervaring te hebben met het opstarten van Schuldhulpmaatjes. Met deze persoon zullen we de mogelijkheden voor Land van Cuijk verkennen.

Extra inzet vanuit plan: € 15.000,- structureel vanaf 2024

Stimuleringsfonds particuliere initiatieven

Om nieuwe initiatieven op het gebied van bestaanszekerheid te stimuleren, wordt een Stimuleringsregeling Initiatieven bestaanszekerheid ingericht. Vanuit deze regeling kan voor initiatieven gericht op het verbeteren van bestaanszekerheid een bijdrage worden aangevraagd. Het voorstel is om jaarlijks € 10.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van deze regeling.

Extra inzet vanuit plan: € 10.000,- structureel vanaf 2024

Planning

	Wat?	Wanneer?
Samenwerking bedrijfsleven		Loopt
Duurzame inzet Sociaal Raadslieden		Vorbereiding loopt
Inrichting Kindpakket		2023
Integrale blik		2023
Online tools voor betere toegang		Q2 2023
Doorontwikkeling vroegsignalering		Q3 2023
Stimuleringsfonds particuliere initiatieven		Opstellen regeling 2023, uitvoering vanaf 2024
Anders werken		2024
Inzet en hoogte inkomensgrens		Q4 2024
Evaluatie collectieve zorgverzekering		Onderzoek 2023/2024, vervolg 2025
Formulierenbrigade		In overleg met Sociom, 2024
Schuldhulpmaatjes		In overleg met Sociom, 2024

Zware problematiek

Als er sprake is van zware problematiek, dan is professionele hulpverlening noodzakelijk. Denk hierbij aan de inzet van bewindvoering of schuldhulpverlening via de gemeente. Bij de uitvoering van schuldhulpverlening hebben we als gemeente diverse verplichtingen. Vanuit deze verplichtingen hebben we de inzet op bestaanszekerheid beschreven.

Wat doen we al?

We hebben een contract met PLANgroep voor de uitvoering van schuldhulpverlening. De hele keten van schuldhulpverlening is hiermee uitbesteed, van intake tot nazorg. PLANgroep past maatwerk toe om te komen tot een passend schuldentraject. We zetten voornamelijk in op schuldbemiddeling. Ook biedt PLANgroep budgetbeheer en budgetcoaching aan. We werken middels een landelijk convenant aan vroegsignalering van schulden en leggen actief contact met inwoners met betalingsachterstanden.

Daarnaast zijn we binnen het project Samen op Maat een samenwerkingsconvenant aangegaan van bewindvoerders in de regio om zo te zorgen voor zo passend mogelijke ondersteuning voor onze inwoners.

Wettelijk kader

Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) is de gemeente verplicht een aantal randvoorwaarden vast te leggen. Deze onderwerpen worden hieronder puntsgewijs toegelicht.

Gewenste resultaten

Een integrale aanpak is belangrijk. Als een inwoner zich meldt met schulden, hebben we niet alleen aandacht voor financiële problemen, maar ook voor problemen op andere leefgebieden. We leggen de link tussen schuldhulpverlening en andere beleidsterreinen, zoals onderwijs, werk en inkomen (participatiewet), Wmo en jeugd maar ook duurzaamheid als het gaat om het tegengaan van energiearmoede. Waar nodig wordt verbinding gelegd met onze maatschappelijke partners.

Kwaliteit dienstverlening

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de dienstverlening. Bij een aanbesteding wordt het kwaliteitskader van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) in acht genomen om zo de kwaliteit van de uitvoering van schuldhulpverlening te kunnen garanderen. De NVVK is een koepelorganisatie voor schuldhulpverlening waarbij zowel openbare instellingen als private ondernemingen zijn aangesloten. De NVVK heeft expertise over de gehele keten rondom schulden en schuldhulpverlening. Mocht de gemeente bepaalde dienstverlening zelf gaan uitvoeren, dan zal zij de uitvoering toetsen aan dit kwaliteitskader.

Samenwerking met schuldeisers

We zetten het schuldenknooppunt en collectief schuldregelen in om de samenwerking met schuldeisers te bevorderen.

Wacht- en doorlooptijden

Wachttijd

De wachttijd is de tijd tussen melding en eerste gesprek. Conform de Wgs mag deze termijn maximaal vier weken bedragen. We streven nu al naar een zo kort mogelijke wachttijd. De komende periode streven we naar een maximale wachttijd van twee weken. Bij crisissituaties is deze termijn maximaal drie werkdagen.

Doorlooptijd

Na een eerste gesprek wordt een beschikking afgegeven met een plan van aanpak of een afwijzing. Het besluit tot schuldhulpverlening of de afwijzing ervan, conform artikel 4a van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), wordt door het college zo snel mogelijk, echter binnen een uiterlijke termijn van acht weken na de dag waarop het eerste gesprek heeft plaatsgevonden, genomen. We streven er altijd naar deze periode zo kort mogelijk te houden. We onderzoeken hoe we initiatieven kunnen inzetten, zoals het NVVK-arrangement, om doorlooptijden te verkorten.

Doelgroepen

Iedere inwoner met schulden kan zich melden bij de gemeente. We zorgen voor een brede toegang voor inwoners met schulden. Voor een aantal doelgroepen hebben we specifiek aandacht:

Gezinnen met kinderen

Het hebben van schulden heeft zowel invloed op ouders als (minderjarige) kinderen in een gezin. Schulden kunnen een belemmering vormen voor deelname van kinderen aan de maatschappij. Bij gezinnen zal altijd verder worden gekeken en waar nodig worden doorverwezen naar de juiste organisaties voor hulp op andere vlakken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan externe partijen als Sociom en Stichting Leergeld, maar ook intern richting het CJG.

Jongeren

We implementeren een aanpak voor jongeren met schulden. Hierbij hebben we aandacht voor specifieke behoeftes die jongeren hebben, zoals educatie over financiën en het volgen van een opleiding.

Ondernemers

De coronacrisis heeft een grote invloed gehad op zelfstandig ondernemers. De gemeente heeft op het gebied van schulden ook een zorgplicht voor ondernemers met schulden. We hebben specifiek aandacht voor deze doelgroep en continueren de afspraken die we hebben gemaakt met Zuidweg & Partners op het gebied van schuldhulpverlening voor (ex-)ondernemers.

Werkende armen

Inwoners die werken maar toch een laag inkomen hebben, zijn niet altijd bekend bij de gemeente. Ook bij deze inwoners kan schuldenproblematiek spelen. Vaak heerst onder deze groep een taboe op het vragen van hulp of ondersteuning. We willen deze doelgroep beter in beeld krijgen, om zo hulpverlening beter af te stemmen op de behoefte.

Wat gaan we doen?

Evaluatie uitvoering schuldhulpverlening

Met de inrichting van de ambtelijke organisatie van de gemeente Land van Cuijk is rekening gehouden met een externe partij die schuldhulpverlening uitvoert. We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dit zelf uit te voeren, terwijl we tegelijkertijd kwalitatieve dienstverlening voor de inwoner blijven garanderen. Het uitgangspunt is dat we schuldhulpverlening zien als een kerntaak die we zelf uitvoeren. We maken hierin een afweging waarin we rekening houden met interne en externe factoren, waaronder de stabiliteit binnen de ambtelijke organisatie na de herindeling en de uitdaging om voldoende gekwalificeerd personeel te vinden op de huidige arbeidsmarkt. Uiteindelijk beleggen we de uitvoering van schuldhulpverlening daar waar de kwaliteit het beste is gewaarborgd.

Starten aanbesteding

Om te komen tot deze ontwikkeling starten we in 2023 een nieuwe aanbesteding. We zetten daarin nog sterker in op kwaliteitseisen en ontwikkelen een duidelijke visie wat kwalitatieve schuldhulpverlening inhoudt. We maken hierbij gebruik van expertise van de NVVK.

Het heeft de voorkeur om schuldhulpverlening te laten uitvoeren door een organisatie die maatschappelijke betrokkenheid centraal heeft staan. We nemen de mogelijkheid op om na 1 jaar te verlengen, of (deels) over te stappen naar uitvoering in eigen beheer.

Inzetten op saneringskredieten

Daarnaast gaan we inzetten op saneringskredieten in plaats van schuldbemiddelingen. Bij saneringskredieten is er sprake van één regeling voor de inwoner, wat overzicht en rust biedt. Het creëren van rust in de situatie en het verlagen van de stress bij de inwoner moet ertoe leiden dat er bij de inwoner eerder ruimte is om weer te werken naar (economische) zelfstandigheid. Het uitgangspunt voor schuldregelingen wordt 'saneringskrediet, tenzij'. Dit betekent dat we standaard een saneringskrediet inzetten en dit slechts onder bepaalde voorwaarden niet doen. Denk hierbij aan een inwoners met een zeer hoge afloscapaciteit, bij sterk wisselende inkomsten of bij de verwachting dat inkomsten substantieel zullen veranderen.

Saneringskrediet of schuldbemiddeling

Op dit moment wordt schuldbemiddeling ingezet voor inwoners met schulden. Hierbij wordt een zo groot mogelijk deel van de schulden afgelost en wordt ieder jaar opnieuw berekend hoeveel een inwoner kan aflossen. De inwoner blijft afbetalen aan alle afzonderlijke schuldeisers. Ieder jaar moet opnieuw worden vastgesteld wat de afloscapaciteit is en ook bij wijzigingen in gezinssituatie moeten herberekeningen worden gemaakt.

Het grootste verschil met een saneringskrediet is dat bij saneringskredieten schulden aan de voorkant worden afgelost en er één schuld overblijft, namelijk het saneringskrediet. De gemeente spreekt een schuldregeling af met de schuldeisers. Vanuit dit saneringskrediet worden de schuldeisers afbetaald zoals afgesproken in de schuldregeling. De schuldeisers ontvangen daarmee op korte termijn in één keer het afgesproken bedrag. Daarna hoeven zij geen contact meer te hebben met de inwoner.

Het NVVK-arrangement

We maken gebruik van het NVVK-arrangement, een combinatie van inzet van saneringskredieten, collectief schuldregelen en het schuldenknooppunt. Deze instrumenten tezamen zorgen voor kortere doorlooptijden, snellere overeenstemming met schuldeisers over een schuldregeling, meer overzicht en minder stress bij de inwoner.

Saneringskrediet

Een saneringskrediet kan worden verleend door de gemeente of de Kredietbank. De Kredietbank is een sociale bank voor onder andere kredietverlening. Met een saneringskrediet wordt een schuldregeling in een keer afgelost vanuit het verstrekte krediet. De inwoner lost vervolgens alleen het saneringskrediet af. We zetten saneringskredieten in om te zorgen voor één aflosverplichting waardoor rust ontstaat voor de inwoner. Het verstrekken van kredieten door de gemeente is gebonden aan wettelijke kaders op landelijk en Europees niveau. Bovendien vergt dit een investering in de financiële infrastructuur. Het heeft daarom de voorkeur de kredieten via de Kredietbank te verstrekken. Hiervoor maken we afspraken met de Kredietbank. Om saneringskredieten met de Kredietbank te regelen, moet de gemeente een eenmalig werkbudget verstrekken aan de Kredietbank in de vorm van een lening. Daarnaast moet de gemeente borg staan voor het afbetaalrisico. Hiervoor maken we gebruik van het Waarborgfonds Saneringskredieten.

Extra inzet vanuit het plan: PM

Collectief schuldregelen

Via collectief schuldregelen worden vooraf generieke afspraken gemaakt met schuldeisers. Op dit moment moet overeenstemming worden gezocht met elke afzonderlijke schuldeiser. Dit is een arbeidsintensief traject wat soms lang kan duren. We gaan daarom gebruik maken van collectief schuldregelen. Hierbij worden collectieve afspraken gemaakt met grote schuldeisers en koepels van brancheorganisaties. De afspraak is dat een schuldeiser altijd akkoord gaat, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Op deze manier is er minder overleg nodig om tot overeenstemming te komen over de schuldregeling. Schuldeisers hoeven geen individuele beoordelingen te doen, maar handelen aanvragen op gestandaardiseerde wijze af. Dit leidt tot een kortere doorlooptijd tot de schuldregeling tot stand is gekomen.

Extra inzet vanuit plan: € 12.500,- incidenteel in 2023

Schuldenknooppunt

Het schuldenknooppunt is een digitale voorziening voor berichtenverkeer tussen schuldhelpverlener en schuldeiser. Berichten tussen schuldhelpverlener en schuldeisers worden op eenduidige, snelle en efficiënte wijze uitgewisseld. Het schuldenknooppunt is ondersteunend aan de inzet van saneringskredieten en het collectief schuldregelen.

Extra inzet vanuit plan: € 3.000,- structureel + € 300,- implementatie in 2023

Het Waarborgfonds Saneringskredieten (Wsk)

Wanneer een saneringskrediet wordt verstrekt, moet de gemeente borg staan voor het financiële risico hiervan. Er bestaat namelijk een risico op het niet (volledig) afbetalen van het saneringskrediet. Uit recent onderzoek blijkt dat meer dan 95% van de saneringskredieten wordt afbetaald dus het risico op niet afbetalen is erg laag. We kunnen we dit risico verder wegnemen door aan het te sluiten bij het Waarborgfonds Saneringskredieten (Wsk). Het risico op niet terugbetalen kan voor een vast bedrag afgekocht worden bij het waarborgfonds. Wanneer het saneringskrediet niet wordt terugbetaald, betaalt dit waarborgfonds dit aan de gemeente uit.

Extra inzet vanuit het plan: PM

Schuldenaanpak jongeren

We voeren het gedachtegoed van het Jongeren Perspectieffonds door met 'Land van Cuijkse twist'. Bij jongeren tussen de 18 en 27 jaar zetten we in principe altijd een saneringskrediet in, in combinatie met budgetcoaching. We leren jongeren hoe financiën werken om te voorkomen dat zij in hun latere leven opnieuw vastlopen. De jongere kan het saneringskrediet afbetalen middels een maatschappelijke tegenprestatie. Tegelijkertijd begeleidt een jongerenconsulent van de Afdeling Participatiewet een jongere bij het opstellen van een plan voor de toekomst. De schuldenaanpak bij jongeren monitoren we, zodat we zicht hebben op het doelbereik en kunnen bijsturen wanneer nodig. Daarnaast zetten we in op educatie over financiën door middel van workshops en trainingen voor zowel jongeren als alle andere inwoners van de gemeente.

Extra inzet vanuit plan: € 20.000,- opstartkosten 2023 + € 50.000,- structureel vanaf 2024

Continuering samenwerking bewindvoerders

Vanuit het project Samen op Maat (SOM) hebben we de afgelopen 2 jaar geïnvesteerd in de samenwerking tussen bewindvoerders en gemeenten. We gaan deze afspraken en werkwijze inbedden in de reguliere werkwijze rondom bewindvoering. Op pagina 13 van dit beleidsplan staat een nadere toelichting over dit project.

Planning

	Wat?	Wanneer?
	Inzet saneringskrediet ipv schuldregeling	Als onderdeel van de aanbesteding
	Aanbesteding schuldhulpverlening 2024	2023
	Aansluiting Kredietbank	Q3/4 2023
	Collectief schuldregelen	Q3/4 2023
	Schuldenknooppunt	Q3/4 2023
	Aansluiting waarborgfonds saneringskredieten	Q3/4 2023
	Schuldenaanpak jongeren	Q4 2023 zullen de eerste schulden van jongeren gesaneerd worden
	Continuering SOM	2024

6. Communicatie

De eerste doelstelling van dit beleidsplan is het vergroten van het bereik. Daarvoor is het belangrijk dat inwoners weten welke mogelijkheden er zijn en waar zij deze kunnen vinden. Goede communicatie is noodzakelijk om inwoners en partners in onze gemeente te informeren.

Goede communicatie draagt ook bij aan de andere doelen van dit beleidsplan. Door mensen goed te informeren over mogelijkheden, zijn zij beter in staat om tijdig hulp in te roepen voor datgene wat nodig is. Ook draagt communicatie bij aan een betere dienstverlening. Goede communicatie betekent namelijk ook goed contact met de klant en met partners, zodat de juiste ondersteuning snel kan worden geboden.

Wat doen we al?

Op de gemeentelijke website kunnen inwoners en partners al de actuele ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente terugvinden. Als onderdeel van het noodfonds energiearmoede is een aparte pagina over geldzorgen ingericht: <https://www.gemeentelandvancuijk.nl/geldzorgen>. Hier zijn alle actuele ondersteuningsmogelijkheden bij elkaar gebracht. Daarnaast is informatie terug te vinden onder het kopje Werk en Inkomen.

Een tweede actie vanuit het noodfonds was het tijdelijk actief inzetten van sociale media en de gemeentepagina's. Via Facebook zijn filmpjes gedeeld met uitleg over ondersteuningsmogelijkheden en op de gemeentepagina's is herhaaldelijk een overzicht gedeeld. Bij het opstellen van deze informatie is rekening gehouden met minder geletterde inwoners.

Wat gaan we doen?

Geldkrant Land van Cuijk

Zowel vanuit de gemeenteraad als vanuit het netwerk is afgelopen jaar de vraag gekomen naar een regelmatige uitgave van een geldkrant of nieuwsbrief. Deze draagt bij aan het beter informeren van zowel inwoners als partners over ondersteuningsmogelijkheden en actualiteit rondom geldzaken. Voor de fusie hadden verschillende gemeenten een eigen versie van een geldkrant. Deze zijn in de nieuwe gemeente komen te vervallen. Vanuit het beleidsplan richten we een nieuwe geldkrant in voor het Land van Cuijk. Hierbij nemen we eerdere edities en de Geldkrant van het Nibud als voorbeeld.

€ **Extra inzet vanuit plan: € 1.500,- structureel**

Steverige inzet op communicatie

Communicatiekalender

We willen mensen tijdig en actief informeren over omgaan met geld en ondersteuningsmogelijkheden. Hiervoor stellen we in samenwerking met communicatie een communicatiekalender op. In deze kalender worden communicatiemomenten vastgelegd, waarbij we aansluiten op specifieke momenten in het jaar, ook in afstemming met partners. Denk aan aandacht voor de mogelijkheden van Leergeld aan het eind van de zomervakantie, of aandacht voor de collectieve zorgverzekering in november/december. Zo laten we communicatie zo goed mogelijk aansluiten op de leefwereld van inwoners. Ook maken we gebruik van de bestaande platforms zoals SamenLandvanCuijk.nl.

Bewustwordingscampagne

We ontwikkelen een bewustwordingscampagne over bestaanszekerheid. Hiermee willen we onder andere inspelen op het taboe dat rust op het hebben van financiële problemen. We maken mensen bewust van financiële keuzes, de gevolgen van armoede en schulden, maar ook de mogelijkheid om iets voor een ander te doen. Deze campagne wordt opgenomen in de communicatiekalender. Hierbij maken we gebruik van bestaande initiatieven als 'De week van het Geld' (jaarlijks in maart) en de internationale 'Dag van de Armoede' (17 oktober).

€ **Extra inzet vanuit plan: € 10.000,- incidenteel in 2023 + € 5.000,- structureel vanaf 2024**

Aandacht voor laaggeletterdheid

We weten dat onder mensen met een laag inkomen ook veel laaggeletterdheid voorkomt. Laaggeletterden hebben moeite met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Dit maakt dat zij minder kansen hebben op de arbeidsmarkt (zowel in instroom als in ontwikkeling) en dat zij meer moeite hebben met voeren van hun administratie. Hierdoor lopen zij meer risico op armoede en schulden. Deze groep is ook lastig te bereiken met reguliere geschreven of digitale communicatiemiddelen.

Om deze groep goed te bereiken zijn meerdere acties nodig:

- » In geschreven of digitale communicatie houden we zoveel mogelijk rekening met deze groep door eenvoudig taalgebruik in te zetten en waar mogelijk gebruik te maken van tools om digitale informatie toegankelijk te houden (denk aan een voorleesfunctie)
- » We maken partners bewust van de problematiek rondom laaggeletterdheid en de extra aandacht die dit vraagt om mensen toch goed te kunnen doorverwijzen
- » We sluiten aan bij de lokale aanpak van laaggeletterdheid. Waar mogelijk maken we afspraken over het signaleren en doorverwijzen van laaggeletterden naar aanbod in kader van taal en digitale vaardigheden. Het verbeteren van basisvaardigheden draagt ook bij aan de ontwikkeling naar economische zelfstandigheid.
- » Als inwoners een uitkering aanvragen zullen we in de intakefase standaard screenen op laaggeletterdheid. Als uit de screening naar voren komt dat er aanwijzingen zijn die duiden op laaggeletterdheid dan wordt er contact opgenomen met het Taalhuis. Het Taalhuis gaat samen met de inwoner bekijken wat de beste weg is om de basisvaardigheden te verbeteren. Dit kan zowel via het formele aanbod van Capabel Taal als via het informele aanbod van BiblioPlus.

Planning

	Wat?	Wanneer?
Communicatiekalender		Loopt
Aandacht voor laaggeletterdheid		Loopt
Bewustwordingscampagne		Q3 2023, terugkerend
Geldkrant Land van Cuijk		Q4 2023

7. Evaluatie en Monitoring

Door gebruik te maken van lokale en landelijke data, zijn we beter in staat de aanpak bestaanszekerheid te monitoren en evalueren.

Wat doen we al?

Er wordt een nieuwsbrief ontwikkeld voor het gehele sociale domein om de raad viermaal per jaar te informeren over het Sociaal Domein. In deze nieuwsbrief worden cijfers opgenomen over bestaanszekerheid om te zorgen voor een doorlopende terugkoppeling op het gebied van bestaanszekerheid.

Wat gaan we doen?

Minima effectrapportage (MER)

De Minima effectrapportage (MER) is een instrument ontwikkeld door het Nibud. De MER toetst het minima-beleid door inzicht te geven in de effecten van landelijke regelingen en het lokale minima-beleid op de financiële positie van inwoners met een laag inkomen. De rapportage toetst waar we staan als gemeente en geeft inzicht in de financiële situatie van diverse huishoudsamenstellingen. Uit de rapportage komen ook eventuele knelpunten naar voren met adviezen hoe deze kunnen worden opgepakt. Bovendien brengt de MER een eventuele armoedeval in beeld.

Armoedeval

Een armoedeval treedt op als een inwoner bij een hoger inkomen minder overhoudt doordat bijvoorbeeld het recht op minimaregelingen of landelijke toeslagen vervalt. Een armoedeval is zeer onwenselijk omdat dit betekent dat het verbeteren van de inkomenssituatie (door bijvoorbeeld te gaan werken) niet leidt tot een verbetering van de financiële positie. We willen een armoedeval dus voorkomen. De MER rekent door of er sprake is van een armoedeval in de gemeente Land van Cuijk en biedt handvatten om de armoedeval waar nodig aan te pakken.

We zetten de Minima-effectrapportage in 2023 in als nulmeting. Zo krijgen we een onderbouwd beeld van de effecten van het huidige beleid. Eind 2024 herhalen we de MER om te meten in hoeverre de keuzes uit dit plan het gewenste resultaat opleveren. Bovendien zal dit tweede rapport een basis bieden voor het debat over de inkomensgrens met de gemeenteraad, wat we begin 2025 zullen organiseren.

Extra inzet vanuit plan: € 15.000,- per uitvoering MER

Dashbord bestaanszekerheid

We ontwikkelen samen met de data-analisten een dashboard bestaanszekerheid. Dit dashboard biedt een overzicht van belangrijke indicatoren op het gebied van bestaanszekerheid. Deze indicatoren gebruiken we om onze aanpak te monitoren en evalueren. Dit helpt ons om meer data gedreven te werken. We hebben als gemeente veel data, maar deze is nog niet altijd op goede wijze ontsloten en toegankelijk. In het dashboard verwerken we zowel eigen data, maar ook data uit landelijke bronnen zoals het CBS. Het dashboard geeft beter zicht op de doelgroep en brengt armoedeproblematiek in de gemeente beter in beeld.

Extra inzet vanuit plan: € 5.000,- structureel

8. Begroting

Overzicht incidentele/structurele kosten plan bestaanszekerheid

Preventie	2023	2024	2025	2026	
Inzet op life events	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Structureel
Startpunt Geldzaken		€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	Structureel
Lichte problematiek					
Kindpakket*		€ 50.000	€ 100.000	€ 150.000	Structureel
Duurzame inzet Sociaal Raadslieden		€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Structureel
Online tools voor betere toegang	€ 2.000				Incidenteel
Online tools voor betere toegang	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000	Structureel
Samen Sterker!	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Structureel
Doorontwikkeling vroegsignalering		€ 9.000			Incidenteel
Doorontwikkeling vroegsignalering		€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	Structureel
Formulierenbrigade		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Structureel
Schuldhulpmaatjes		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Structureel
Stimuleringsfonds particuliere initiatieven	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	Structureel
Doorontwikkeling minimabeleid o.b.v. plan	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Structureel
Zware problematiek					
Werkbudget kredietbank i.k.v. saneringskredieten	PM**				Incidenteel
Collectief schuldregelen	€ 12.500				Incidenteel
Schuldenknooppunt	€ 300				Incidenteel
	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	Structureel
Waarborgfonds saneringskredieten	PM***	PM***	PM***	PM***	Structureel
Schuldenaanpak jongeren	€ 20.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	Structureel
Doorontwikkeling schuldhulpverlening o.b.v. plan	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	Structureel
Communicatie					
Geldkrant Land van Cuijk	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	Structureel
Bewustwordingscampagne opstart	€ 5.000				Incidenteel
	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Structureel
Evaluatie en monitoring					
Minima Effectrapportage	€ 15.000		€ 15.000		Incidenteel
Dashboard bestaanszekerheid	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Structureel
Totalen					
Totaal structureel	€ 95.500	€ 417.500	€ 467.500	€ 517.500	
Totaal incidenteel	€ 34.800	€ 9.000	€ 15.000	€ -	
Totaal extra middelen	€ 130.300	€ 426.500	€ 482.500	€ 517.500	

Overzicht dekking kosten plan bestaanszekerheid

	2023	2024	2025	2026	
POK-middelen		€ 105.000	€ 105.000	€ 105.000	Structureel
Middelen Jongeren Perspectieffonds	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	Structureel
Kadernota 2024		€ 121.500	€ 177.500	€ 212.500	Structureel

* Het Kindpakket is uit verschillende elementen opgebouwd: de huidige subsidie Leergeld, het kindsdeel van de reductieregeling, een betaalde coördinator en een toenemend bereik.

** Dit is de eenmalige inleg bij de kredietbank in kader van saneringskredieten.

*** De kosten van het waarborgfonds bedragen per kredietaanvraag 1% van het bruto leenbedrag en een eenmalige vergoeding betreffende afhandelingskosten.

LAND
VAN
CUJK